

A 2016/2017. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a **versenyző kódszáma**, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! **A megoldáshoz íróeszközön kívül más segédeszköz (az alaplómű, vagy más forrás) nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a zárthelyi pályamunka elkészítéséhez **íróeszközön kívül kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) nem.** Minden versenyzőnek **az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát** a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén **minden dolgozatlapot a borítólapon** kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző kódszáma:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

.....utcahsz.

1. A Tóth Árpád lírája című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Tóth Árpádnak a *Lélektől lélekig* posztumusz gyűjteménye előtt mindössze három önálló verseskötete jelent meg életében. Az alábbi táblázatba írja be a megjelent kötetek címét és azok megjelenésének évét!

Kötetcím	Megjelenés éve
1.	
2.	
3.	

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont

2. feladat

Foglalja össze röviden, hogyan kapcsolódnak az alábbi személyek Tóth Árpád életművéhez! (Válaszai legalább két-két helyes megállapítást tartalmazzanak!)

Csokonai Vitéz Mihály

.....

Arany János

.....

Szabó Lőrinc.....

.....

Albert Samain.....

.....

Kardos Albert.....

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 5 pont

3. feladat

Rába György szerint Tóth Árpád a „világirodalom nagyjaiban a szó mélyebb értelmében vett beszélgető társakat talált. Műfordítói pályáját ez a szakaszos és mindig elmélyült ismerkedés jellemzi”. 1923-ban két olyan könyv is született, amely Tóth Árpád műfordításait is tartalmazza: egy önálló és egy többszerzős Baudelaire-kötet. Töltse ki az alábbi táblázatot!

	Műfordításkötet címe	Műfordító(k)
Önálló műfordításkötet	Tóth Árpád
Baudelaire-kötet	a) b) c) Tóth Árpád

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

4. feladat

Tóth Árpád Baudelaire mellett számos költőt fordított. Az alábbiakban más szerzőktől származó műfordításaiból idézünk. Nevezze meg az eredeti mű szerzőjét és címét!

a)

S úgy tetszett: a függöny leng és bíborán bús selymű zengés
Fájó, vajú, sose sejtett torz iszonyt suhogva jár, -
Rémült szívem izgatottan lüktetett s én csitítottam:
„Látogató lesz az ottan, azért roppan künn a zár,
Késő vendég lesz az ottan, azért roppan künn a zár,
Az lesz, más ki lenne már?”

Szerző:.....

Műcím:.....

b)

Különben csak torzult és suta kő
lenne, lecsapott vállal meredő,
nem villogna, mint tigris bőre, nyersen,

s nem törnék át mindenütt busa fények,
mint csillagot: mert nincsen helye egy sem
mely rád ne nézne. Változtasd meg élted!

Szerző:.....

Műcím:.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

5. feladat

Tóth Árpád 1921-ben Babits egyik híres műfordítását versben méltatta. Melyik Tóth Árpád költeményből való az alábbi idézet? Melyik Babits-műfordításra utal a versben? Nevezze meg az eredeti mű szerzőjét és címét!

Kik összegyűltetek ma e teremben,
S kiket meleg fényével átitat
Csodákra váró, méla mélyü csendben
A szívekből kigyúló áhitat,
Köszöntöm ím a bennetek parázsló
Tüzet az idők komor hidegén,
Legyetek üdvöz egy nemes varázsló,
Egy tiszta költő arany szigetén.

Igen, míg künn a bús kor rossz viharja
Vak hullámokkal zúzni fenyeget,
S a vén világot jajgatni kavarja,
Hajókat sújtva és reményeket,
Ó, jertek, megpihenni, felpihegni
A parton, ahol megtörik az ár,
Ahol a vad vész verve búj lihegni,
Mert Prospero varázsvesszője vár.

A Tóth Árpád-vers címe:.....

Az eredeti mű szerzője:.....; **címe:**.....

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

7. feladat**Tóth Árpád több kortársát versben köszöntötte. Nevezze meg a méltatott személyeket!**

a)

„Csodállak, aki jöttél e vig Kánába s készítsz
Setét, erős bort nekünk könnyeid szent vizéből,
S áldlak, mert újra zengő s ámbrás, csókokod ízétől
Ajka ama holt lyánynak, ki a magyar Poézis.
Áldlak, mert csodát mivelsz... bénák s vakok között,
Míg göggel megtagad sok vénhedt írás-túdó,
S míg fitymál unt rímekkel sok ósdi sírás-túdó,
Áldlak, mert szent magyar vagy, nagy és megöklözött...”

Kihez szól a vers?

b)

„Szerkesztöm, édesapám a betűben,
Hadd köszöntsön e dadogó levél,
Bár óda járna Néked, nagyszerűen
Csillogó homlokú ének, kevély,
De mindegy. Az sem zenghetné ki hűbben,
Ki vagy nekünk s képed bennünk hogy él,
Mert minden toll erőtlen és lapos toll
Méltón dicsérni Téged, jó apostol!”

Kihez szól a vers?**Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 2 pont**

8. feladat

Tóth Árpád többféle stílusirányzatot ötvözött költői világában. Töltse ki a táblázatot!

Tóth Árpád-versrészlet	A jellegadó stílusirányzat megnevezése
<p>„Nézd, már a lelke bús, üres liget: Egy sarka temető: vad ugaron Fejfák, sötét emlékek, csupa rom, S éjjel rémek vetik fel testüket.</p> <p>Másik sarkában vén kastély, süket Csöndben borong, fölverte dudva, gyom, S este haza a kongó udvaron A társtalan lovag, a bú üget.” <i>(Kastély és temető)</i></p>	
<p>„Akkor voltam fiatal, Hogy elmentem innen, Egy-két zsenge diadal Úzött nagyra mennem, Jártam büszke hegyeken, Hazajöttem mármost, S kijózanít hidegen Most ez a nagy, idegen, Virágtalan város.” <i>(Hej, Debrecen...)</i></p>	
<p>„Hogy is volt csak? A fáradt, bús öt érzék, Öt halk rabszolgám, ernyedten pihent, A színek selymét és a hangok ércét Elejtették. Sötét volt. Tiszta csend.” <i>(Szédület)</i></p>	
<p>„Ó, mennyi pompa van e vén világon, Túlérett és pazar és érthetetlen, A nők csókja, a sárga lomb az ágon És ég és drága tenger, mérhetetlen” <i>(Ó, mennyi pompa)</i></p>	

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 1-1 pont, összesen 4 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Stílusirányzatok sokféleségének megjelenése Tóth Árpád lírájában

2. A Csiky Gergely színművei (*A proletárok*, *A nagymama*, *Buborékok*) című
témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Foglalja össze tömören az alábbi poétikai, drámaelméleti fogalmak lényegét a pályázati témával összefüggésben!

komikum

.....
.....

bohózat

.....
.....

társalgási dráma

.....
.....

társadalmi dráma

.....
.....

„hasznos színház”

.....
.....

szatirikus komédia

.....
.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 1 pont, összesen 6 pont

5. feladat

A proletárok más címmel is szerepel a színházak repertoárjában. Milyen címekkel, és mi az oka a címváltoztatásnak?

címek:

ok:

Elérhető pontszám: 2 pont

6. feladat

Nevezzen meg **3 híres színészt**, akik Csiky drámáiban emlékezetes alakítást nyújtottak!

A színész neve és szerepe:

A színész neve és szerepe:

A színész neve és szerepe:

Elérhető pontszám: helyes válaszelemenként 0,5-0,5, összesen 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó **TÉTEL CÍME:**

Élethelyzetek, életformák, értékrendek dramaturgiai megjelenítése

Csiky Gergely színműveiben

(A proletárok, A nagymama, Buborékok)

3. Az erdélyi történelmi regény

(Kós Károly: *Varju nemzetség*; Makkai Sándor: *Ördögszekér*; Tamási Áron: *Hazai tükör*)

című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Tiszteletbeli „ragadványnevek”

Nevezze meg, kit takarnak az alábbi, írók által adott tiszteletbeli „ragadványnevek”! Két-két tény kiemelésével magyarázza, milyen összefüggéseket rejtenek e megnevezések!

„Ragadványnév”	Szerző	Magyarázat
A magyar García Lorca
Sztánai polihisztor
Prédikátor író

A szerző nevének helyes megnevezése: 0,5 pont, a magyarázat 0,5 pont,

összesen: 3 pont

2. feladat

Irodalomszervező írók

Határozza meg az alábbi két irodalmi „közösséget”! Ismertesse Makkai Sándor, Kós Károly és Tamási Áron szerepét ezen irodalmi közösségek létrehozásában!

a) Erdélyi Szépmíves Céh:.....

.....

.....

- b) Helikoni írói közösség:.....

Minden helyes válasz: 1 pont, összesen: 2 pont

3. feladat

A tanulmányírók

Makkai Sándor, Kós Károly és Tamási Áron is írt tanulmányt az erdélyi irodalom helyzetéről. Nevezze meg egy-egy tanulmányuk címét!

Szerző	Tanulmány, értekezés címe
Makkai Sándor	
Kós Károly	
Tamási Áron	

Minden helyes válasz: 1 pont, összesen: 3 pont

4. feladat

Az alábbi eszmék Makkai Sándor, Kós Károly és Tamási Áron irodalomszervező és elméleti munkásságának központi fogalmai. Értelmezze ezeket az eszméket a három író munkássága alapján!

- a) transzilvánizmus:.....

- b) népi gondolat:.....

Minden helyes válasz: 1 pont, összesen: 2 pont

5. feladat

A történelmi regény XX. századi megújítói

Az erdélyi történelmi regény a történelmi regény sajátos változatát jelenti. Nevezzen meg két-két poétikai-retorikai elemet, melyekkel Makkai Sándor, Kós Károly, illetve Tamási Áron létrehozták saját történelmi regényvariánsukat! Állítását regényekből vett példákkal támassza alá!

Szerző	Poétikai-retorikai elem	Példa
Makkai Sándor		
Kós Károly		
Tamási Áron		

Minden helyes válasz: 0,5 pont, összesen: 6 pont

6. feladat

Nevezzen meg két építészeti alkotást, melyet Kós Károly tervezett!

a).....

b).....

Minden helyes válasz: 0,5 pont, összesen: 1 pont

7. feladat

A megadott történelmi regényeken kívül még két-két alkotást soroljon fel a szerzőktől!

Szerző	Műcím
Kós Károly	
Makkai Sándor	
Tamási Áron	

Minden helyes válasz: 0,5 pont, összesen: 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

**A történelmi regény funkciói és céljai Erdély magyar irodalmában
1920 után**

4. Az Orwell világa (1984, *Állatfarm*) című témához tartozó feladatlap**1. feladat**

Az alábbi feladatban az utópia/disztópia műfajához kapcsolódó írók és műveik szerepelnek. Egészítse ki a táblázatot!

az író neve	a mű címe	évszázad vagy évszám
	Elza pilóta vagy a tökéletes társadalom	
J. Zamjatyin		
	A Napváros (Napállam)	
Suzanne Collins		

Elérhető pontszám: helyes soronként 1 pont, összesen 4 pont

2. feladat

Nevezze meg azt a két magyar szerzőt és műveiket, akik Swift Gulliverjének modern továbbgondolását írták meg a XX. század első évtizedeiben!

szerző: a mű címe:

szerző: a mű címe:

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 0,5-0,5, összesen 2 pont

3. feladat

A szélmalom az *Állatfarm* központi szimbóluma. A mű alábbi szereplőjéhez kapcsolódva igazolja az állítást!

Napóleon:

.....

.....

.....

Hógolyó:

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: a helyes válaszokért 1-1 pont, összesen 2 pont

4. feladat

Melyik, az 1930-as években történt esemény fordított Orwell világképén? Miért? Nevezzen meg két írását ebből az időszakból, amelyek a változást már egyértelműen jelzik!

a)

.....

.....

.....

.....

.....

b) A két mű címe:

.....

Elérhető pontszám: 2 pont

5. feladat

Mi a kapcsolat Orwell és az alábbi fogalom, illetve nevek között?

társutas

.....

Michael Radford

.....

Aldous Huxley

.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 3 pont

6. feladat

Mutassa be az óceániai társadalom szerkezetét! Az egyes szintekhez írjon rövid magyarázatot is!

1. szint:

.....

.....

.....

2. szint:

.....
.....
.....

3. szint:

.....
.....
.....

4. szint:

.....
.....
.....

Elérhető pontszám: 4 pont

7. feladat

Mit jelentenek az alábbi *újbeszél* fogalmak?

bűnstop

.....
.....

feketefehér

.....
.....

duplagondol

.....
.....

Elérhető pontszám: helyes válaszonként 1-1 pont, összesen 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

*„Ha ember vagy, Winston, akkor te vagy az utolsó ember.“
(Orwell: 1984)*

Az emberi szabadság megsemmisülésének fokozatai

Orwell 1984 című művében